

Vransko. Nenadno nas je zadela vest, da je preminul v Celju v bolnici mladenič Podbregar Franc, ki je bil uslužben pri g. Remec v Letušu. Peljal se je s kolesom v nedeljo zvečer proti Braslovčam. Ker je bilo že temno in slabo vreme, je zadel v nekega voznika in se težko po-

škodoval. Bil je prepeljan v bolnico, kjer pa je v noči 28. septembra, previden s sv. zakramenti, umrl. Bil je mirnega in blagega značaja. Počivaj mirno, dragi France! Bodi ti zemljica lahka! Staršem, bratom in sestram naše iskreno sožalje!

Lageri (taborišča) smrti v sovjetski Rusiji.

Usoda žensk.

O ženskah v taboriških smrti se mora posebej poročati. Ženske so zaposlene posebno v komandirovki za ribištvo. Izobražene — in te so v večini — ter krasotice perejo in kuhajo za čekiste. Pri višjih uradnikih so služkinje, kuharice ter vzgojiteljice otrok. Ženske nelepega obraza morajo iti na delo v gozdove. Na otoku Popov se kakor moški ženske urijo vojaški. Seveda čekisti ženske tudi zlorabijo in jih zapeljujejo. In če se jim nočejo udati, zelo trdo ž njimi ravna, da se jim nazadnje morajo udati.

Kisselev-Gromov piše, da ni poznal nobene ženske v taboriških, razen otrok, ki bi ne bila zvezana s kakim čekistom. Nasledki teh zvez so tudi otroci. In zopet piše Kisselev-Gromov, da v času treh let, ko je tam bival, noben čekist otroka ni spoznal za svojega. Vse te ženske z otroci odpravijo čekisti na otok Anser. Ženske gredo tja v četi kot vojaki, večkrat tudi v najhujšem mrazu, in otroke, zavite v strgane cunje, nesejo v naročju s seboj. Tam jim ni treba delati, vsaka dobi dnevno 300 gramov kruha in dvakrat toplo jed, za otroka pa tedensko liter mleka. Živijo skupno v baraki in spijo na umazanih deskah.

Vsled obupa mnoge ženske svoje otroke umoré, vržejo jih v sneg ali v stranišče in potem še same sebe končajo. Take ženske morilke obsodijo navadno na leto dni ječe. Toda večkrat jih izpustijo že čez en mesec, da zastoj ne lenarijo, ter jih pošljejo na težko delo. Ženske, ki so vsled dela popolnoma izrabljene ali okužene s spolno boleznijo, pošiljajo na otok Kond,

ali v oddelek Golgota na Soloveckih otokih.

Kaj je Golgota? Golgota je precej visok hrib na Soloveckih otokih. Ime Golgota so dali hribu menihi, ki so tu sezidali cerkev. V tej cerkvi živé te izžrpane ženske. Seveda so iz cerkve odstranili vse altarje, križe, slike in svete podobe. Cerkev je visoka, mrzla in umazana. Na zidu se poznajo krvavi sledovi zmečkanih sten. Ob stenah so deske za spat, drugače ni v cerkvi nobene oprave. V cerkev gre lahko do tisoč oseb. Takrat, piše Kisselev-Gromov, ko sem bil jaz tam, je bilo v njej 350 bolehnih, onemoglih žensk. Dnevno so dobivale do 300 gramov kruha in dvakrat vročo vodo s kašo.

Po zimi leta 1929-1930 je bil iz taborišča Kandalakša v taborišče Kolovici prepeljan oddelek žensk. Pot je bila dolga 30 km, debel sneg in hud mraz. Ženske so bile že stare, večinoma bivše redovnice, namenjene, da bi prale v novem taborišču. Ko so ženske prišle 8 km od taborišča Kandalakša, so bile tako utrujene, da jim je dal voditelj pol ure počitka. Ko je dal povelje za odhod, jih 25 ni več vstalo, zmrznile so, z ostalimi je prišel na novo mesto. Zmrznjene nesrečnice so v led pokopali.

Zdravniki bolnišnice za »upravno in go-

spodarsko osobje« v taborišču na Soloveckih otokih so dognali, da je nad 250 čekistov okuženih na spolni bolezen sifilis. Nato je prišlo strogo naročilo, »pregledati vse ujetnike ženskega spola, da se določi stanje te bolezni, ki je ostala kot dedščina buržujsko-kapitalističnega gospodarskega reda. Od komunistične stranke ustvarjena higijena zahteva, da se to socialno zlo v korenini zatré.« In res je bilo poslanih iz vseh taborišč na otok Popov 1300 žensk, okuženih s to »socialno boleznijo«. Železne živce bi moral imeti človek in brez vsega čuta bi moral biti, da bi mu pri pogledu na ta nesrečna bitja ne stopile solze v oči. Bile so do kosti suhe, umazane in polne uši. Obležene so bile v stare cunje in strgane vreče. Mnoge so stegale svoje roke proti nebu in so kričale s strašnim, srce pretresujočim glasom: »Vsemogočni Bog, usmili se nas!« Druge so vsled dolgega pota in debelega snega bile tako utrujene, da niso mogle stati na nogah in niso dale glasu od sebe. Brez moči so popadale na tla. Da bi se vsaj malo obvarovale mraza, so se tesno ena k drugi pritiskale.

V barake jih niso pustili. Več dni in noči so nesrečne ženske pri silnem mrazu in severnem vetru bivale pod milim nebom. Poslednjič so jih naložili na parobrod in so jih prepeljali na otok Kačkaj. Tam so jih izkrcali in pustili brez hrane. Otok Kačkaj je v izlivu reke Onega, pust in divji, kakor nalašč za namen, kakoršnega so si stavili čekisti. Otok je postal pokopališče 1300 nesrečnih žensk, ki so umrle vsled mraza in lakote. Na tak prestrašen način, kakoršnega ni najti v svetovni zgodovini, zdravijo boljševiski »socialno bolezen« sifilis. A. K.

Vuhred. Naš cerkovnik-organist Lederhas Ivan obhaja redke jubilej službe. Svojo službo že

opravlja 56 let in tako moremo reči, da imamo starejšega organista, kot je cerkev. Orgljal je že v stari cerkvi. Bog mu naj njegovo dolgoletno zvesto službovanje stoterno poplača in ga naj ohrani, da še bo obhajal 60 letnico svoje službe.

Hoče pri Mariboru. Cirkus smo imeli pretekli teden pri nas. Četudi je bilo tisti večer mrzlo

vse zaman — Osojnik je bil močnejši — korak za korakom ga je tiral bliže strašni smrti.

»Pomagajte! Morilec! Pomagajte! Moriii —!« je tulil cigan.

Grozno je odmeval njegov obupni krik, toda odgovora ni bilo. V jarku spodaj je bobnela Bistrica. Tedaj je zaklecal in v smrtnem strahu zastokal:

»Pusti me! Prosim te, pusti me! Življenje mi pusti! Nikomur ne bom nič rekel. Nikoli — nikomur —«

»Da, nikoli — nikomur,« je rohnel Osojnik s svojim basom in ga gnal naprej.

Bliže in bliže sta lezla prepadu — le trije koraki so še do roba — le dva še — le eden še —

»Pomagajte! Morilec! Pomagajte!«
Hladen dih veje iz globine. Smrt čaka.

Še enkrat se cigan obupno upre — v glavo mu šine misel — po bliskovito se nagne na Osojnikovo desnico, zasadi svoje ostre zobe vanjo in mu docela odgrizne dva prsta.

Osojnik je zatulil, ranjena roka se mu je zašibila, cigan si je rešil svojo desnico, zamahnil in treščil morilca po glavi, da se je temu kri ulila iz nosa, skočil v stran in si sprostil tudi levico.

Še enkrat se je Osojnik zaletel v cigana, toda ta je bil hitrejši; zdrvel je po stezi navzdol in pustil za seboj torbo, klobuk in pelerino.

Pobesnili kmet ga je še kakih dve sto korakov lovil, toda spoznati je moral, da ga ne dohiti. Obstal je, pene so mu silile iz ust, strahovito je jel preklinjati. Vrnil se je k studencu, si opral kri in z robcem za silo zavezal ranjeno roko; potem je odračal domov.

Domačim je povedal, da ga je pri studencu nad Hudo pečjo neki potepuh napadel. Ko pa je razbojnik videl, da mu ni kos, ga je v roko ugriznil in mu utekel.

Cigan je brusil pete navzdol in je lomastil kar naravnost čez drn in strn in skozi les. Šele daleč spodaj se je sredi gostega smrečja sesedel, da bi si počil. Strah ga še vedno ni minil. Toda glasnejše od tega je bilo sovraštvo, ki ga je čutil, divje sovraštvo in goreča želja, da bi se zmaščeval nad tem prekletim zločincem, da bi ga zmlél, zdrobil, uničil — njega in vso njegovo vražjo zalego...

Zdaj mu je bilo vseeno. Ša danes pojde k Ravnjaku, da mu razodene Vandino skrivnost in vso peklenko hudobijo Osojnikovo...

Ne, k Ravnjaku ne sme. Ta je jezen nanj in mu ne verjame nobene besede ne. Morda je celo Osojnik že pri njem, da bi ga še bolj nahujskal. Ne! Če bi še enkrat prišel Osojniku v pest, bi mu živ ne ušel več.

Nobeden od indijskih jezikov

ne pozna izrazov za besedi: prosim in hvala!

Raznobarvni bliski niso nič nenavadnega.

Radi dežja, dima in raznih drugih primesi k zraku med bliskom in opazovalcem je videti pogostokrat blisk v raznih barvah v: rdeči, rumeni, zeleni, vijoletni, plavi in beli.

Bajen pogled nudi podzemeljska jama

na otoku Nova Zelandija pri Avstraliji. Strop jame je namreč pokrit od milijonov kresnic, ki ne žarijo samo, ampak spuščajo proti tlom bleščeče niti, na katere lovíjo razne druge manjše žuželke, s katerimi se preživljajo.

(Dalje sledi.)

Blanca. Za občinske volitve je vložila JRZ svojo listo. Pojavila se je tudi nasprotna lista, za katero tiči JNS in pa »ljudska fronta«. Pa ne bo nič uspeha, barometer ji že sedaj slabo kaže. Na dan volitev pa bo velik padec. Mi možje in fantje objubljam, da bomo šli vsi in složno na volišče ter bomo glasovali za JRZ listo, ki je v resnici gospodarska lista.

Šmarje pri Ješah. Dne 30. septembra je prevzela novo izvoljena občinska uprava z g. Turkom na čelu posle. Nastopni seji je prisostvoval g. sreski načelnik Maraž, ki je v lepem govoru pozdravil nov občinski odbor in mu orisal smerice, kako naj bi bilo njegovo poslovanje. Novo izvoljeni g. župan Turk je v zanosnem govoru poudaril, da praznujemo danes zgodovinski dan, ko sta po 58 letih zopet združeni občini Šmarje trg in okolica.

Svetinje. Stojimo pred občinskimi volitvami. Naši nasprotniki delajo s polno paro. Obetajo zlate čase in objublajo splošno izboljšanje občinskih cest, ki so sedaj po nekaterih krajih v zelo slabem stanju, in bogve kaj vse trosijo med ljudstvom. Ljudje se po večini temu smeji, ker predobro poznajo gospodarstvo v naši občini. Še ni dolgo tega, odkar se je porušil en občinski most, ki pa po srečnem naključju ni zahteval človeških žrtev, samo konji so se poškodovali tako, da so bili tri tedne nesposobni za vsako delo. To je gotovo reklama za občinske volitve. Lista JRZ je sestavljena. Tudi naši nasprotniki so sestavili listo pod staro večino. Mi pa pravimo, da je to stara večina iz nasilnega Jettičevega režima. Zato, volilci občine Svetinje, pazite! Če Vam gre za resno gospodarsko izboljšanje, potem dobro premislite, predno oddate svoje glasove. Lista JRZ je na podlagi krščanske poštenosti in nesebičnosti, zato gremo vsi za našo listo, ker le na tej podlagi je pričakovati boljše bodočnosti.

Sv. Lenart nad Laškim. Volitve, pa zopet le volitve, ta glas čuješ danes, kjerkoli prideta dva ali trije moški skupaj. Pa saj ni čudno, ker so volilne priprave v polnem teku. Nasprotni generalštab napoveduje v doglednem času splošen naskok na postojanke JRZ v št. Lenartu kakor tudi v št. Rupertu. Na ta napad smo mi na celi črti dovolj pripravljeni ter ga bomo z lahkoto vzdržali, kot v letu 1933. Armada, katera je navajena vojsko izgubiti, mora biti tudi sedaj poražena. Tega se dobro zavedajo razni »špilancenci« ter dobro vedo, da se njih ladja potaplja, radi tega so tudi v svojo armado vzeli kakega brezposelnega čevljarja, da njih ladjo pred potopom zaflika, to je vse po taktiki načelnika generalštaba, kateri sam ne računa na zmago. Njemu je dobro znano, da so dobre ceste velik pripomoček za bežečo vojsko, zaradi tega je glavno službo poveril, ali bolje rečeno, bo poveril kakemu izkušnemu cestarju, kateri bo vse potrebno ukrenil, da bo šlo po predvidenem načrtu bolj naglo. Pri nas v št. Lenartu bi to že šlo, toda kaj bo v št. Rupertu, ker nimajo niti prave ceste, potemtako tudi ne cestarjev. Potemtakem je položaj nasprotnikov skrajno neugoden, najrajši bi se brez boja podali, toda sram jih je. V svojo tolažbo bobnajo, da je vse zanje, dasiravno mi dobro vemo, koliko jih je, da še to, koliko jih bo zanje, ker danes ne živimo pod vladno nasilja, tako njim v prid ne bo mogel delati tudi nobeden volilni komisar, da bi naše glasove delal neveljavne. Tudi ne bomo poznali nobenega povelja, če bi to prišlo tudi iz kakega malega mesta v Sloveniji, da bi morali voliti proti svojemu prepričanju. Danes si zbiramo kandidate sami po svoji prosti izbiri in to samo take, kateri znajo misliti s svojo glavo, ne pa take, kateri hodijo, oziroma bi hodili po navete v kako mesto h kakemu

advokatu, tako bi mi sami sebe bili v obraz. Naše ljudstvo je dovolj trpelo pod bivšim režimom, zaradi tega tudi priganjačev skrahirane JNS volilo ne bo, čeprav obetajo zlate čase, če zmagajo, ker ljudstvo dobro ve, da kdor veliko obeta, malo da. Naše ljudstvo ne bo volilo ljudi, kateri so bili pod JNS režimom nastavljeni župani in nikdar od ljudstva izvoljeni. Naše ljudstvo bo dne 25. oktobra pokazalo tem ljudem, da spadajo v pozabnost, ne pa na važno mesto v občini. Naši volilci bodo pokazali, da so zvesti svojemu voditelju slovenskega naroda, katerega spoštujejo tudi drugi narodi. Pokazali bodo, da odobravajo politiko sedanjega vlade, v kateri je naš voditelj dr. Anton Korošec. Po volitvah bo naše nasprotnike sram, da niso spoznali časa, v katerem se nahajamo.

Peter Rešetlar rešetari.

Jeftič se je oženil, tralala, JNS ga je vzela, hopsasa! Ti dni sem slišal prepevati pesem: Čuk se je oženil. Ker se pa čuk ni oženil, sem vedel, da se je nekdo drugi in kmalu smo brali ženitveni oglas v listih, kako sta se vzela Jeftič in JNS. Kdaj bosta pozakonila svoje dosežanje nezakonske otroke, pa še ni znano.

Frank pada! Ko je bila seja francoskega parlamenta, kjer so sklepali, ali naj vrednost franka znižajo ali ne, je zadivjal nad Parizom silen vihar, gremelo je, da je bila groza. Ljudje pa so ohranili svoj humor, posebno tisti, ki nič nimajo, pa so dejali: Ali slišite, kako frank pada?

Španski Frank raste! Berem, da francoski frank pada, da pa španski raste in da bo kmalu v Madridu, da je vedno močnejši. Pa so nekateri mislili, upali tudi pri nas, da bo na Španskem zmagal francoski frank, bo pa le španski Frank!

Mednarodna povezanost. Sem že večkrat pravil, kako je ves svet med seboj povezan, kakor star počen pisker. Če se na enem koncu kaj zgodi, se tudi na drugem takoj zrahlja. Isto se je pokazalo sedaj pri denarju raznih držav. Komaj je francoski frank padel, že je šel po gobe tudi švicarski frank, holandski goldinar in belgijski denar. Čez nekaj dni je prikašljala še češka krona. Pravijo sedaj, da bo tudi šiling stopil na smučke in se podrsal za drugimi. Sam jaz tudi ne bom svoje valute držal v bregih, grem za njimi in ko bomo vsi v dolini, bomo videli, da smo tako med seboj kakor zgoraj, samo da bomo vsi spodaj. Da pa ne bo denar preveč skakal, ga bom povéznil pod rešeto. To se lahko imenuje »kontrola valute«.

Novi računi! JNS je dolžna dejansko še 370 tisoč Din za vlake. Če bomo še nekaj časa brskali po starih spisih, bomo našli, da je še več kaj dolžna! Čitam, da je Uzunović sklenil, da izstopi iz JNS, ker njemu ni za to, da bi to plačeval.

Volilni kontumaci! Se še dobro spominjam, kako sem moral biti tiho pri prejšnjih volitvah! Imeli smo pravi kontumaci, nagobčnike, da je bilo groza! No, pri sedanjih volitvah je veliko svobode! Toda eno pa svetujem: Nekateri gospodje, posebno takole učitelji, uradniki, bi prav pametno storili, da si sami naložijo kontumaci! Sedaj prostovoljno!

Stari kanoni! JNS je privlekla za volitve iz svojih zakladnic tudi stare kanone, s katerimi strelja kaline. Najbolj zanimivo je, da je pri teh volitvah prišla zopet na dan stara zveza med JNS in pa socialisti. Povsod jih vidite skupaj. Sicer smo jih itak tudi v prejšnjem JNS režimu videli, da so stalno vedrili tamkaj, toda mislili smo, da so le zajci, sedaj pa, ko bi se lahko osamosvojili, pa vidim, da so le odvisni

od JNS, ki jih sedaj uporablja kot stare kanone, da streljajo proti klerikalcem, o katerih smo že vsa leta brali, da jih ni več!

Poslednje vesti.

Politične novice iz naše države.

Napoved odloka o najnižjih mezdah. Finančni minister dr. Letica je napovedal zadnjo nedeljo na shodu, da bo dr. Stojadinovičeva vlada, ki je posvetila doslej vso skrb ureditvi kmečkega vprašanja, gledala tudi na to, da bo dobival delavec vsakdanji kruh. V kratkem bo izšel odlok o najnižjih mezdah, pod katerimi ne bo smel plačevati nobeden podjetnik.

Občinske volitve so se vršile na Hrvaškem v savski banovini zadnjo nedeljo v 50 občinah. Udeležba je dosegla komaj 6 odstotkov. V vseh občinah so zmagale liste Mačkove stranke.

Politične novice v drugih državah.

Razvrednotenje italijanske lire in razni drugi ukrepi v Italiji. Italija je sledila vzgledu drugih držav in je sklenila vlada 4. oktobra, da se zniža vrednost lire za 30—40% in da se pridruži Italija valutnemu sporazumu med Francijo, Anglijo in Ameriko. Istočasno z razvrednotenjem lire je izšel poseben zakon glede nadzorstva nad cenami. Vlada je sklenila razpis notrajnega posojila, ki se bo obrestovalo po 5% in bo pristilno za vse posestnike in lastnike nepremičnin. Konečno so uvedli na Italijanskem par novih davkov in je izšel poseben odlok o znižanju carin na uvoz življenjskih potrebščin.

Spremembe na vladnih mestih na Madžarskem na vidiku. Madžarski ministrski predsednik Gömbös bo odstopil iz zdravstvenih ozirrov. Odstopila bo tudi cela vlada in bo prišlo v notrajni politiki do velikih sprememb.

Domače novice.

Blagoslovitev doma za varstvo deklet. Škof dr. Ivan Tomažič je blagoslovil zadnjo nedeljo v Mariboru Dom za varstvo deklet. Novi dom se je razvil iz zapuščine pred 30 leti umrle učiteljice gđ. Sabine Kučera in po naklonjenosti sedajne občinske uprave.

Zopet smrtna nesreča na kamniški progi. Na postaji Jarše-Mengeš se je zgodila v nedeljo zvečer železniška nesreča, ki je zahtevala življenje 25letnega Alberta Podobnika iz Dravelj. Pred vstopom v vlak je šel vlaku nekoliko nasproti. Lokomotiva ga je butnila tako hudo v sence, da je obležal pri priči mrtev.

Nočni požar je uničil v Cirkevcah na Dravskem polju gospodarsko poslopje s pridelki in orodjem posestniku Jurju Kmetecu. Gasilci so preprečili, da se ni razširil ogenj na poslopja sosedov.

V bolnici podlegel poškodbam. Poročali smo, kako je 12. septembra padel pri pleskanju strojev 12 m globoko 47letni kleparski pomočnik Bogomir Pasero iz Spodnje Hudinje in zaposlen pri trgovcu g. Gobcu v Gaberju pri Celju. Pri padcu si je razbil lobanjo, si zlomil tri rebra in izbil devet zob. Pasero je zadnjo nedeljo v celjski bolnici podlegel poškodbam.

Nočni vlomilci so obiskali trgovino g. Ivana Kuželja na Tezmem pri Mariboru. Odnegli so 400 Din gotovine, precej cigaret in jestvin. Skupna škoda znaša 2000 Din.

Ponarejeni 50dinarski kovanci so se pojavili po Slovenskih goricah.

Pričetek gradbenih del Narodne študijske knjižnice. V Ljubljani ob oglu Gosposke ulice in Novega trga je ob navzočnosti zastopnikov oblasti in posebno še vseučilišča ban dr. Natlačen 5. t. m. zasadil lopato v zemljo stavbišča in je dal s tem znamenje, da se gradnja prične.